De tamarandel

Marja Themen-Sliggers

bron
Marja Themen-Sliggers, *De tamarandel*. Z.n., Paramaribo 2016

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/them011tama01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

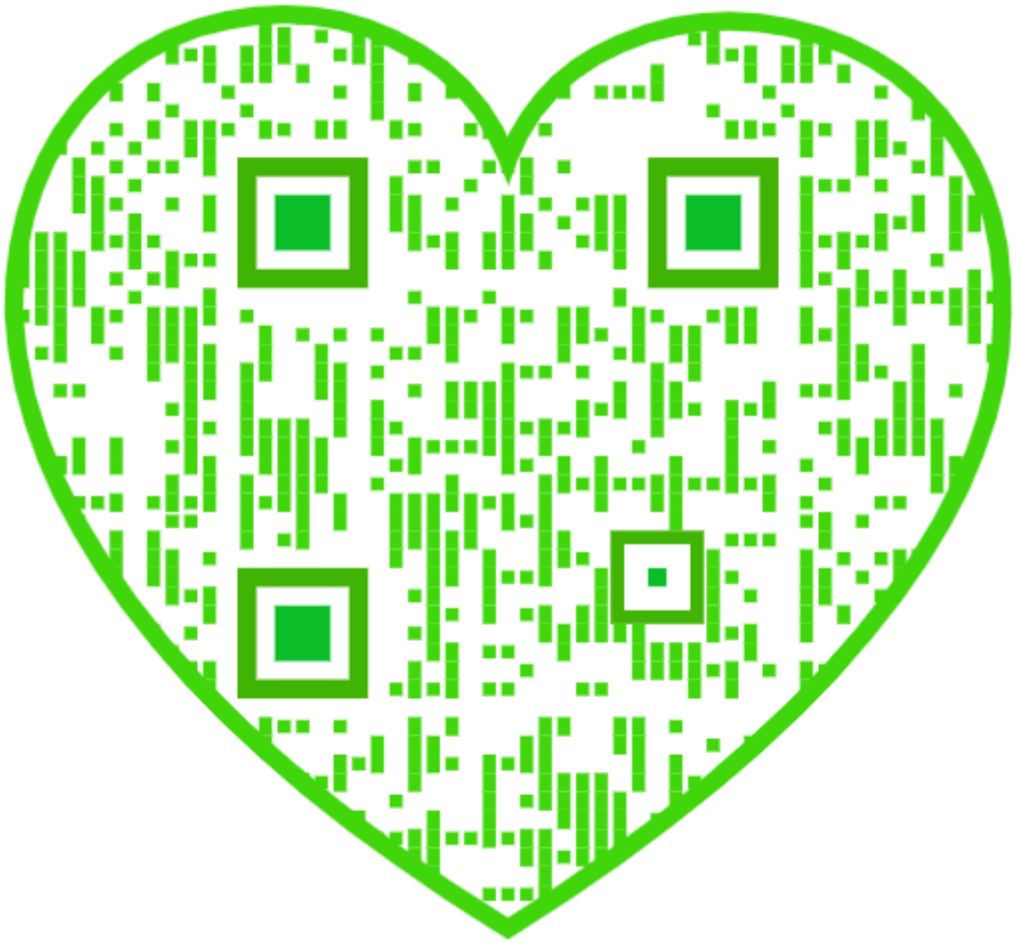

In de tamarandel

Volgens mij zijn jullie er allemaal wel eens langs gekomen. U ook, ja. En jij ook, hoor. Het is echt zo iets dat je passeert en waar je niet bij stilstaat. Letterlijk niet en figuurlijk ook niet. Je loopt er langs, je fietst, of je zit in de auto en het valt je niet op. Maar hij staat er wel. En hij is niet van vandaag. Hij moet er al heel lang staan, want hij is groot, groooooot! Vorige week hebben wij hem voor het eerst bewust gezien. Ik denk dat sommige mensen hem wel eerder opgemerkt hebben, zo vanaf de buitenkant.

Bijvoorbeeld die mannen op zondagochtend vroeg, met hun vogeltjes op het Plein. Die zullen hem misschien gezien hebben en zoiets gedacht hebben van hé, kijk nou, een tamarandel.

Het kan ook dat de mensen van Roelie's Lightning hem opgemerkt hebben, als ze de versiering aanbrengen voor de evenementen die er soms op het Plein zijn. Of de bezoekers van de Divaliviering. Of het publiek bij de start van de Savannarally. De tamarandel.

Heel apart, hoor. Wij hebben hem nu goed bekeken. Suriname heeft ontelbare bomen, in heel veel verschillende soorten. Ons mooie tropisch regenwoud staat er vol mee. Dat weet iedereen. Toch denk ik dat er maar één tamarandel is. Alleen die ene langs de straat van het Plein, vlak aan de overkant van het Congresgebouw. Alleen die ene. Ja. Daarom is hij zo bijzonder. Zien jullie het? Ziet u het nu ook? Eigenlijk zijn het er twee, hè, kijk maar eens goed. Het is een tamarindeboom, die een holte in zijn stam heeft. Kijk maar naar het grote ronde gat in zijn bast. In dat gat groeit een amandelboom. De stam van de amandel komt door de schors van de tamarinde naar buiten en ze zijn samen verder opgegroeid. En ze groeien nog, ze kunnen allebei samen nog veel groter worden. Dat maakt ze een tamarandel.

Wij waren met mama op het Plein op een zondagmiddag en toen zijn wij heel voorzichtig door het gat in de schors gaan kijken, nieuwsgierig wat er aan de binnenkant van een boombast zit. Eerst zagen we niet veel; het was donker binnenin, maar als je even de tijd neemt om je ogen aan het het duister te laten wennen, dan zie je van alles. Natuurlijk zagen we als eerste de mieren, die daar rondkruipen en allerlei andere insecten. En een vogelnestje zagen we ook, met drie eitjes erin, met lichtblauwe spikkeltjes. En toen we verder keken zagen we iets dat op een tunnel leek, een gang naar beneden, waar het nog donkerder is. We wrongen ons hoofd en onze schouders naar binnen om beter te kunnen zien. In de verte hoorden we ook geluid. Eerst dachten we dat het gewoon verkeerslawaai en geluiden van het Plein waren, maar het klonk anders. We duwden onze hoofden steeds verder, rekten onze halzen uit. En wat we toen beleefden.....!

Eerst voelen we een soort zacht windje door onze haren gaan en tegelijkertijd krijgen we meer ruimte. We buigen ons nog verder door het gat en we merken dat de wind sterker wordt. En onze nieuwsgierigheid ook. Dan klinkt er een stem: ‘Ja kom maar door, hoor, ik heb jullie al gezien, kom verder.’ En meteen, nog voor de stem goed en wel uitgesproken is, duiken we naar voren en schuin naar beneden. Ik verwacht dat we hard en ruw neerkomen en zet

me schrap voor de klap, maar na de eerste duik verandert de val in een zachte glijvlucht. Verwonderd kijken we naar elkaar; wat gebeurt er nou eigenlijk? Maar dan is het lekkere zwevende gevoel opeens afgelopen en vallen we plat op ons bil neer. Ik rol nog even een keer om en om en voor ik het goed door heb sta ik stevig op mijn voeten. Ook JJ en Dani staan al rechtop en kijken vol verbazing rond. 'Ik zie jullie wel, hoor', zegt dezelfde stem die we eerder van veraf hoorden. Het klinkt nu dichtbij, maar toch zien we nog niemand.

JJ schrikt en kruipt een beetje weg achter mijn rug. Dani is vrijpostiger en roept: 'Jij ziet ons, maar ik zie jou niet'. 'Sssst, stil joh,' sist JJ, 'straks wordt hij boos en doet hij ons nog wat.' Ik kijk intussen goed rond of ik iemand kan vinden, maar ik zie nog niemand. Misschien moeten we het met beleefdheid proberen, vraag ik me af. 'Goedenmiddag, ik ben Mariëlla en dit zijn mijn broertjes JJ en Dani. Wat leuk dat u ons naar beneden hebt laten komen. Wie bent u? En vooral ook wáár bent u? Waar zíjn we eigenlijk?' zeg ik met mijn meest keurige stem. 'Nou, nou, je hoeft je tong niet zo te draaien', klinkt het van ergens boven ons.

Alledrie kijken we met een ruk omhoog en ja hoor, een paar meter boven ons hoofd, op een richel zit een persoon. Of liever, een persoontje. Het figuurtje lijkt namelijk heel klein van hier beneden. Het is moeilijk schatten hoe hoog hij zit, of hoe laag wij staan, maar het lijkt een flinke afstand. Alleen, vraag ik me af, hoe kan dat? We zijn door het gat in de bast van de tamarindeboom naar beneden gekomen, langs de amandelboom die erin groeit, dus zijn we op de bodem van de tamarandel. En we konden door het gat naar binnen kijken. Ik hoefde niet eens op mijn tenen te staan. En nu lijkt het net alsof wij heel laag staan en hij daar heel hoog zit. Vreemd... Heel vreemd!

Terwijl wij nog naar boven kijken, met ons hoofd achterover, zie ik vanuit mijn ooghoek een flitsende beweging. Blijkbaar hebben JJ en Dani ook iets gezien, want alledrie tegelijk doen we ons hoofd met een ruk naar beneden. En daar staat hij, het figuurtje dat een ogenblik geleden nog zo hoog, heel in de verte boven ons hoofd zat. Toen leek hij zo klein. NU lijkt hij op een gewone jongen. Een echte Sranang boy. En nog wel van mijn leeftijd, schat ik, een jaar of veertien, dertien misschien. Zijn haar is in korte staartjes gedraaid, zijn ogen zijn fluweelachtig, zo donkerdonkerbruin dat je de pupil niet van de iris kan onderscheiden. Hij heeft gekrulde zwarte wimpers en zijn huid heeft de kleur van de koffie die onze moeder drinkt.

'Hhhoe dddoe je dddat?' vraagt JJ stotterend, ademloos van verbazing. 'Nou, gewoon, hé, springkelen,' is het antwoord. Het klinkt nonchalant, alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, maar voor ons is het onbekend. Springkelen, mmm, ergens in mijn achterhoofd gaat me een lichtje op. Springkelen. 'Wacht even,' roep ik uit, 'ik weet het al!' Springkelen is zo maar van de ene plaats naar de andere gaan, zonder hindernissen je kunnen verplaatsen.

Ik vertel de jongen hoe ik het weet. Het toverpaard Jaïr in het verhaal ‘Het schilderij’[1] kan springkelen en dat verhaal hebben we allemaal gelezen.

Nu herinneren JJ en Dani het zich ook weer. ‘Wow,’ verzucht JJ, ‘ik wou dat ik dat ook kon.’ ‘Wel,’ zegt de jongen, ‘het is te leren, ik heb het ook geleerd. Maar daarover later. Nu moeten jullie me eerst maar eens vertellen wat jullie komen doen.’

1 *Lees ook ‘Het schilderij en..’, een bundel verhalen van Marja Themen Sliggers*

De jongen in de tamarandel

Wat we komen doen? Ik weet niet zo goed wat ik moet zeggen. Eigenlijk wist ik niet eens wat we zijn komen doen. We waren gewoon nieuwsgierig naar het gat in de bast van de tamarinde, waar de amandel uitgroeit. En toen we erin keken, zijn we zo naar binnen gekomen. In feite dukelden we zo de tamarandel in. En nu staan we hier beneden. De jongen kijkt bedachtzaam. Net of hij ons niet gelooft. Dan vertelt hij dat hij het maar gek vindt. Hij woont al een poosje hier in de tamarandel en nog nooit is er iemand binnen gekomen. Misschien kijken mensen niet zo goed om zich heen en is het nooit iemand opgevallen dat hier een tamarandel staat, vragen we ons af. Of misschien hebben ze het wel gezien, maar waren ze niet nieuwsgierig genoeg om naar binnen te kijken? Misschien hebben ze het te druk met de activiteiten op het Plein om zich met de tamarandel te bemoeien? ‘Je woont al lang hier?’ vraag ik aan de jongen. ‘En hoe heet je eigenlijk, hoe ben je hier terecht gekomen?’ Hij kijkt ons een voor een aan, dan zegt hij: ‘Ik kan het jullie wel vertellen, maar zelf snap ik het ook niet zo goed.’ Hij gaat er eens goed voor zitten en wij zoeken ook een plekje op een van de ondergrondse boomwortels. Als iedereen zich geïnstalleerd heeft begint hij...

‘Ik heet Jesse Kwame Hendrik Ragoenath en ik ben geboren in Saramacca.’ Wij kijken elkaar aan en Jesse ziet onze blikken. Hij begrijpt direct dat we de namen en dan vooral de combinatie ervan, vreemd vinden. ‘Ja,’ gaat hij verder, ‘een hindoestaanse achternaam en drie verschillende voornamen. Mooi toch om mijn multi-etnische en multiculturele achtergrond aan te geven.’ Dat vinden wij ook en nu snappen we direct hoe hij aan dat haar komt. Net als bij onszelf, wij hebben alledrie een andere kleur en we hebben ook heel verschillend haar. JJ heeft eigenlijk ook twee heel verschillende voornamen. JJ is alleen een afkorting. Hij is genoemd naar zijn twee grootvaders.

Maar we weten nog niet hoe deze jongen Jesse hier in de tamarandel is gekomen. Jesse gaat verder met zijn verhaal. Hij woonde gewoon bij zijn moeder en oma in Saramacca. Zijn vader werkt in het binnenland. Op een dag in de vakantie speelde hij buiten en kwam hij een loslopend paard tegen. Het paard sprak hem aan, want het liep zich te vervelen. ‘Jaïr,’ zeggen wij alledrie in koor. Juist ja. Het toverpaard Jaïr, dat niet alleen kan springkelen, maar ook kan praten. Alleen was het niet Jaïr zelf, maar zijn kleinzoon, die ook Jaïr heet. Jesse had hem overgehaald om mee te gaan, lekker een dag erop uit trekken. Samen dingen ondernemen. Nou, dat heeft hij geweten. Jaïr en Jesse hadden een leuke dag gehad, van alles beleefd, veel plezier gehad. Laat in de middag had Jesse net zo lang gezeurd tot Jaïr hem een paar tovertrucs zou leren. Jaïr had hem nog zo gewaarschuwd; hij was zelf nog maar een tovernaarsleerling. Hij kende echt nog lang niet alle trucs. Toch wilde Jesse leren toveren en dan vooral springkelen wilde hij leren. Jaïr liet zich overhalen en leerde Jesse de allereerste beginselen van het springkelen. Een paar keer ging het goed. Jesse was van het ene erf naar het andere gegaan. En weer terug. Zelfs van zijn eigen erf naar het schoolerf in Groningen lukte het met springkelen. En toen wilde hij het proberen naar de stad. Daar zat waarschijnlijk het probleem.

Misschien had hij eerst meer moeten oefenen. Van Saramacca naar de stad, naar Paramaribo, is een hele afstand. Eerst ging het goed, dacht hij, maar toen raakte hij buiten bewustzijn en na een hele tijd, toen hij weer bij kwam zat hij hier onder de grond, in de tamarandel. Hij oefent aldoor en het verplaatsen gaat steeds sneller, dat hebben we net gezien, maar het lukt niet om de tamarandel uit te komen. Hij kan alleen springkelen onder de grond.

'Nu weten jullie het,'zegt Jesse tenslotte, 'dit is mijn verhaal.' Ik vind het een beetje zielig en ik vraag of hij weet hoe het nu zit met zijn moeder en zijn oma, met zijn vader. Weten die wat er is gebeurd? Jesse weet dat niet precies. Hij vraagt zich ook steeds af of zijn mensen niet vreselijk ongerust zijn, bang dat hem iets is overkomen. Dat zit hem echt dwars. Voor de rest heeft hij het hier best naar zijn zin, hier binnen in de tamarandel. Er gebeurt zoveel op het Plein, in de binnenstad, dat Jesse zich nooit verveelt. Hij hoeft lekker niet naar school, en leert toch veel van alles wat hij hier ziet en hoort, voegt hij er stoer aan toe. JJ en Dani vinden dat geweldig. 'Ik wil ook wel hier blijven,' zegt JJ verlekkerd. En ook Dani knikt nadrukkelijk met zijn hoofd. Jesse lacht om de twee jongens, maar ik heb het gevoel dat hij lacht als een boer die kiespijn heeft. Volgens mij mist hij zijn familie, zijn huis, volgens mij doet hij alleen maar zo flink. 'Oke,' zeg ik tegen Dani en JJ, 'jullie willen hier blijven? Jullie vragen je niet af hoe we hier uit komen? Jullie vinden het niet erg als we niet meer naar boven, naar het Plein kunnen?' Nu kijken ze iets minder vrolijk. En langzaamaan dringt het tot ons door dat we wel met een probleem zitten. Hoe komen we er uit?

Jesse zegt: 'Ik heb flink geoefend met springkelen, dus misschien lukt het me wel om jullie naar boven te krijgen, als jullie zelf hard mee klimmen. Maar dat doe ik niet zo maar.' 'Hoe bedoel je?' vraag ik argwanend. Wat zou hij

bedoelen? Jesse legt uit dat hij ons wil helpen boven te komen, maar dat wij hem dan ook moeten helpen. Het eerste wat hij van ons vraagt is dat we moeten uitzoeken hoe het zit met zijn familie, zijn moeder, hoe is het met haar? En dan, als dat is gebeurd, moeten we natuurlijk weer terug komen om hem te vertellen wat we te weten zijn gekomen. Ik vind het wel een risico, stel dat het nu lukt om terug naar het Plein te gaan, wie zegt dat het een volgende keer ook lukt?

Trouwens, wie zegt dat we een volgende keer weer door het gat in de bast van de tamarindeboom, zo maar langs de stam van de amandelboom naar beneden kunnen komen? ‘Dat is een risico dat we moeten nemen,’ zegt Jesse vast besloten. ‘En ik zal in de tussentijd ook flink oefenen met springkelen.’ Zo is het, vinden ook wij. En dan beginnen we te klimmen, omhoog, steeds hoger, ondersteund door Jesse's springkeltruc. Het lijkt een hele klim, maar het gaat steeds sneller en dan staan we ineens weer op het Plein.

Weer boven

Waar waren jullie nou?' klinkt het ongeduldig als we naast de boom staan. 'Ik zoek jullie overal.' Moeder begint net ongerust te worden, ze kon ons niet vinden. Gelukkig verwacht ze geen antwoord, want ik denk niet dat we haar moeten vertellen van de tamarandel, van wat er in en onder de tamarandel is. Ik gebaar naar mijn broertjes dat ze hun mond moeten houden. Eerst maar eens verder over nadenken, eerst maar eens nagaan of Jesse Ragoenath uit Saramacca wel echt bestaat. Laat het voorlopig maar even ons geheim blijven. 'We moeten direct naar huis,' zegt mama, 'het is al laat.' Doordat ze zo vlug weg wil heeft ze niet in de gaten dat wij een beetje wiebelig op onze benen staan. Dat komt vast door de snelle klim, het vlugge stijgen naar boven, het springkelen van onder de tamarandel naar het Plein. We lopen braaf achter haar aan en dat geeft ons de kans om te herstellen. Al gauw lopen we weer stevig en vast ter been achter mama aan. 'Denk erom, niets zeggen,' fluister ik mijn broertjes nog toe voordat we in de auto stappen.

De volgende dag in de pauze op school bel ik naar 108. Nadat de wachtenden voor mij zijn afgehandeld neemt een meneer de telefoon aan. 'Inlichtingen, met Ronald,' klinkt het vriendelijk. Ik noem ook netjes mijn naam en vraag dan naar het telefoonnummer van de familie Ragoenath in Saramacca. 'Ik moet een adres hebben om dat te kunnen opzoeken. In welke straat wonen ze?' vraagt Ronald. Oei, vergeten te vragen. Hoe lossen we dat op. Ik ga met Ronald in discussie, maar dat helpt niet veel; hij mag of kan geen telefoonnummers doorgeven zonder volledig adres van de aangesloten abonnee, legt hij me uit. En ik heb niet zo veel beltegoed dat ik lang wil discussieren. Teleurgesteld leg ik mijn telefoon neer. Zit er niets anders op dan terug te gaan naar de tamarandel en aan Jesse te vragen wat zijn volledig adres is? Dan moet ik naar beneden en weer naar boven springkelen. Dat is een risico. Is er geen andere manier?

Ik weet dat er oude papieren telefoonboeken bestaan, misschien moet ik er een opzoeken en zelf in zo'n gids kijken. Maar waar vind je nu nog van die ouderwetse telefoongidsen? Op kantoren natuurlijk. Op kantoor van de school, misschien...? Ik ren naar kantoor en storm naar binnen. 'Mag ik een telefoonboek?' vraag ik gespannen. Met een klap wordt er een voor mijn neus op de balie gelegd. 'Dank u,' weet ik nog uit te brengen, voordat ik op een van de stoelen in het kantoortje neerplof. Snel zoek ik de R op en dan ga ik naar Ragoenath. Dat zijn er een heleboel! Een lange rij Ragoenaths kijkt me aan vanuit dat grauwe papier. 'Wat nu,' vraag ik me mismoedig af. 'Wat zoek je,' klinkt het ineens naast me. Ik kijk op en zie een van de oudere leerkrachten staan, die me nieuwsgierig aankijkt. 'Wat zoek je,' herhaalt hij, 'ik zie niet vaak leerlingen in het telefoonboek kijken. Jullie zijn aldoor alleen bezig met je cell.' Snel verzin ik iets en leg hem uit dat ik het telefoonummer van mijn tante in Saramacca moet hebben, maar dat er zoveel mensen met dezelfde naam voorkomen. Hij glimlacht en zegt dat die lijst namen voor het hele land geldt. Hij vertelt me dat je aan het vaste nummer kan zien waar de aansluiting is, in welk district. Dat beperkt de mogelijkheden.

Ik bedank hem beleefd voor zijn tips. Nu ben ik een stap verder. Opgelucht zie ik dat er maar drie Ragoenaths in Saramacca wonen, maar de pauze is bijna om, dus nu kan ik niet veel meer doen. Snel schrijf ik de drie nummers in mijn agenda, leg het telefoonboek terug op de balie, spurt het kantoor uit en regelrecht naar mijn klas. Na schooltijd zie ik wel weer verder.

's Middags thuis wil ik de drie nummers bellen, maar dat betekent beltegoed en met mijn kaart moet ik nog de hele week doen. Het is nu pas maandag. Mijn broertjes hebben nog geen telefoon, die krijgen ze pas als ze ook naar de mulo gaan. JJ zit in groep 8, en Dani in groep 7, dus het schiet al op, maar daar heb ik nu niets aan. De jongens denken mee en ze zijn sportief, hoor. We komen samen tot een oplossing: ik bel met mijn cell en als mijn beltegoed daardoor te ver opgaat helpen zij om met hun zakgeld een nieuwe belkaart te kopen. Het eerste telefoontje naar de familie Ragoenath in Saramacca levert niets op. Het is een oude meneer, die geen enkele Jesse kent. ‘Nooit van gehoord!’ zegt hij, chagrijnig dat hij werd gestoord in zijn middagslaapje. En dan hebben we geluk, bij de tweede is het al raak.

Een mevrouw beantwoordt de telefoon en als ik vraag naar Jesse, blijkt het zijn moeder te zijn. ‘Hoe gaat het met u?’ vraag ik netjes, ‘en met Jesse's oma?’ ‘Ja goed hoor, prima zelfs,’ zegt mevrouw Ragoenath. En dan wil ze weten wie ik ben en wat ik wil. Dat verwachtten we al. We hadden vantevoren bedacht wat ik zou zeggen als we Jesse's

moeder vonden, dus het gaat me vlot af. Ik vertel dat ik vorig jaar bij hem in de klas zat, maar was verhuisd en nu gewoon voor de gezelligheid wil vragen hoe het met hem gaat. ‘O vandaar dat je het niet weet,’ zegt ze. En ze vertelt dat Jesse met een uitwisselingsprogramma voor een jaar op een school in Brazilië is. Zijn vader, die in het binnenland werkt, heeft dat geregeld met Braziliaanse collega's van het bedrijf waar hij voor werkt. ‘Leuk dat je gebeld hebt, hoor,’ zegt ze. ‘Ik zal hem de groeten doen, als hij weer mailt. Hoewel, zo'n geweldige schrijver is hij nou ook weer niet. Soms horen oma en ik in geen weken iets van hem, maar goed, zijn vader zal wel meer contact hebben door die collega's van hem, hoop ik.’ Ze babbelt er vrolijk op los en is absoluut niet ongerust over haar zoon, zo te horen. Zo, dat ging lekker vlot. Hij bestaat dus echt, deze Jesse, en het gesprek met zijn moeder, dat betekent goed nieuws voor Jesse. En ook goed voor mijn broertjes, die hoeven niet in hun zakgeld te gaan om mijn beltegoed aan te vullen. Maar hoe en wanneer gaan we Jesse over zijn moeder vertellen?

Weer beneden

We zitten bij elkaar op het balkon en proberen een plan te maken om naar het Plein te kunnen gaan. Meestal mogen we door de week niet zo maar de stad in, maar we willen toch niet wachten tot het weekend. We kunnen maar niets verzinnen en het wordt steeds later. Opeens springt JJ op: ‘Kijk dan, buurman komt al thuis. Straks is mama er ook. Hebben we alles gedaan?’ Hij heeft gelijk. We hebben allemaal een taak en als mama komt en we zijn niet klaar, dan is ze niet blij. Vlug rennen we heen en weer, de een met een bezem, de ander met een dweil, de derde met de waterbakken van de honden en de rijst wordt ook nog snel op het vuur gezet. Als mama thuiskomt zijn we bijna helemaal klaar, dus we krijgen geen commentaar. ‘Zijn jullie ook al klaar met huiswerk maken?’ vraagt ze. Gelukkig is het meeste op school al gedaan, en van de leervakken moet ik alleen maatschappijleer nog. Maatschappijleer, wacht eens even... in een flits weet ik weer dat er iets in stond over de assemblee, DNA, en dat heeft toch iets met het Plein te maken...? Vroeger was DNA in dat mooie oude gebouw op de hoek van de Grote Combé.....

‘Ik ga nog even die laatste les van maatschappijleer nakijken, hoor,’ roep ik en verdwijn dan in mijn kamer. Inderdaad, ik vind het met gemak terug, toch goed als je je huiswerk maakt, hoor. Daar staat het. Het gebouw waar de nationale assemblee vergadert ligt aan het Plein. Ze hebben ook een website. ‘Mama, kan ik even op je computer naar de website van DNA?’ Dat vindt ze natuurlijk goed, alles wat we voor school doen, vindt ze prima. Later onder het eten, als we allemaal aan tafel zitten, zeg ik zo nonchalant mogelijk dat ik morgen in mijn tussenuur maar eens even naar het Plein fiets om het gebouw van de DNA te bezichtigen. Dat mag gewoon, staat op de site, er komen wel vaker schoolkinderen, hele klassen vol. Moeder is allang blij als ik iets nuttigs doe, dat heeft ze liever dan dat ik met een stel kinderen in de stad ga rondhangen. De jongens zijn natuurlijk jaloers, maar op de lagere school heb je nog geen

tussenuren vrij. Bovendien het is beter als we niet alle drie gaan, want als er wat gebeurt... Stel je voor dat ik wel naar beneden kan, maar niet meer terug? Dan moeten zij immers een reddingsactie op touw zetten.

De volgende dag fiets ik zo snel als ik kan naar het Plein. Vlug vlug kijk ik rond in het DNA gebouw. Een vriendelijke mevrouw zegt dat ze me wel wil rondleiden, maar daar heb ik nu helemaal geen tijd voor. Ik moet iets veel spannenders gaan doen. Ze ziet mijn aarzeling en zegt: 'Weet je, je kunt ook met je hele klas komen, hoor. Vraag maar aan je leerkracht of die een afspraak wil maken.' Ze geeft me een kaartje met haar naam en daar staat ook het telefoonnummer. Wat een goed idee, wat een geweldig idee geeft ze me hier! 'Dankuwel, hartelijk bedankt!' roep ik enthousiast en spring op mijn fiets om naar de tamarandel te racen. Voorzichtig zet ik mijn fiets tegen de stam, aan die kant waar geen gat in de bast zit, daar waar hij er eigenlijk alleen als tamarindeboom uitziet.

Als ik het sleuteltje van mijn kettingslot goed heb weggestopt in mijn zak loop ik om de boom heen en kijk naar het gat in de bast. Het ziet er nog precies zo uit, een amandelboom die uit het gat in de stam van een tamarindeboom groeit. Je kan je toch niet voorstellen dat we door die nauwe opening met zijn drieën naar binnen en naar beneden zijn gekomen. Nu ik alleen ben vind ik het best een beetje eng, als ik me voorover buig en mijn hoofd tegen de rand van de opening druk. Maar ik krijg geen tijd om bang te zijn. Zodra mijn hoofd de stam raakt voel ik dat dat zachte windje er weer is, net als de vorige keer. Ik duw iets harder en meteen schiet mijn hele hoofd naar binnen, met de rest van mijn lichaam er achteraan. Ik vlieg zo maar naar binnen... en met een klap land ik, in een zeer onelegante houding. Maar goed dat ik een jeansbroek aan heb, anders zat ik hier met mijn hele schandaal open en bloot, schiet het door mijn hoofd. Ik kijk rond, het is stil hier, ook het geluid van de zuigende wind, dat we de eerste keer hadden gehoord is nu verstomd. Langzaamaan wennen mijn ogen aan de duisternis en kan ik mijn omgeving onderscheiden. Geen spoor van Jesse.

Dan krabbel ik overeind en ik herken de ruimte waar we de eerste keer ook waren, met die grote takken heel hoog boven mij. Misschien zit Jesse daar weer? Ik tuur ingespannen omhoog, maar zie niets van een klein figuurtje, zoals de vorige keer. Wat zal ik doen als ik Jesse niet vind? Zoveel tijd heb ik niet, ik moet na het tussenuur weer op school zijn. Opeens zie ik het begin van een soort tunnelachtig pad, dat in de verte in het donker verdwijnt. Ik neem een besluit en begin het pad af te lopen. Algauw hoor ik iets van geroezemoes en als ik verder ga wordt het geluid duidelijker. Dan herken ik ook woorden: 'Mevrouw de voorzitter,...' Maar de stem wordt onderbroken door een vrolijke uitroep: 'Mariëlla, daar ben je weer!' Ik kan zien dat Jesse blij is om me te zien. Alleen, het zal wel niet om mij gaan, meer om de informatie die ik heb. 'Alles is goed met je oma en je moeder,' zeg ik vlug. 'O ja, vertel eens,' vraagt Jesse. Ik begin te zeggen hoe onhandig het was om geen telefoonnummer en adres van zijn huis mee te nemen. Jesse vind het best vindingrijk hoe we er toch achter zijn gekomen. En ja, hij is heel blij om te horen dat zijn moeder en oma niet ongerust zijn. Maar wel een beetje vreemd, dat verhaal van die uitwisseling van leerlingen

van verschillende scholen. Er is inderdaad sprake van geweest, zijn vader was ermee bezig, maar dan zou het zijn na het eindexamen, dus pas volgend schooljaar. ‘Moet jij al eindexamen doen? vraag ik verbaasd, ‘zit jij al in de vierde?’ ‘Ja,’ zegt Jesse, ‘in welke klas zit jij dan?’ Ik vertel dat ik pas in de tweede zit. ‘Goh ja,’ vindt Jesse, ‘je lijkt ook nog zo jong.’ Dat had hij beter niet kunnen zeggen. Hij vindt me dus een kleintje. Al die grote rotjongens kijken neer op de kinderen die lager zitten dan zij zelf. Bah. Ik steek mijn tong uit en draai hem mijn rug toe. ‘Nou, nou, je hoeft niet zo gauw beledigd te zijn. Ik dacht juist dat dames het een compliment vinden als ze jonger worden geschat!’ zegt Jesse plagerig lachend. ‘Ja ja, laat maar zitten,’ vind ik, ‘zelf zie je er ook nog niet echt oud uit.’ Samen kunnen we er wel om lachen.

Ik ben nieuwsgierig naar die uitwisseling waar het over ging en Jesse vertelt dat hij na de mulo naar het VWO gaat, tenminste als hij slaagt. Zijn vader wil dat hij tenminste een jaar VWO in Brazilië doet. Kan hij alvast wennen en de taal leren, voor als hij naar de universiteit gaat. Hij wil mijnbouw studeren, daar zijn ze ver mee in Brazilië. Eigenlijk is hij nu niet meer zo zeker van zijn keus, gaat hij dan verder. En als ik vraag hoe dat zo komt zegt hij: ‘Luister maar eens.’ Met zijn tweeën luisteren we naar de stemmen die ergens boven ons hoofd vandaan komen. We bevinden ons onder de vergaderzaal van de DNA. Er is een vergadering aan de gang en als je heel stil bent kan je woordelijk verstaan wat er gezegd wordt. ‘Om de drie woorden zeggen ze “mevrouw de voorzitter”’, zeg ik, als ik even geluisterd heb. ‘Waarom is dat? Het klinkt zo stom.’ ‘Stom hè,’ vindt ook Jesse. We denken samen stiekem dat ze dat doen, omdat ze in feite maar weinig te zeggen hebben en toch graag hun eigen stem willen horen.

Opeens herinner ik me dat ik in het tussenuur ben weggeboord. ‘Oh, ik moet weg,’ roep ik uit, ‘terug naar school.’ Jesse en ik rennen het pad terug naar de grote ruimte, waar de opgang naar het Plein zich bevindt. Ik hoop maar dat ik makkelijk weer boven kom. Stel je voor dat het niet lukt, ik moet er niet aan denken. En zou ik nog wel op tijd zijn voor het volgende lesuur? Ik begin te klimmen. ‘Wacht even, joh’ zegt Jesse en hij pakt mijn enkel, ‘we waren nog midden in een gesprek.’ Kennelijk vindt hij het toch wel gezellig dat ik er ben, gaat het door mijn hoofd. ‘Weet je,’ zeg ik, ‘als het makkelijk lukt om heen en weer te gaan, dan kom ik gauw weer terug. Nu moet ik echt racen, terug naar school.’ Ik begin weer te klimmen en met behulp van de springkeltruc van Jesse sta ik al gauw weer boven op het Plein. Nu snel mijn fiets van het slot halen en zo snel mogelijk naar school.

Educatief tochtje

Ik had het kunnen verwachten, natuurlijk ben ik te laat op school na dat tussenuur. De leerkrachten vinden het een vreselijke overtreding als je na een tussenuur te laat komt, maar deze keer heb ik iets achter de hand. Jawel, het kaartje van de mevrouw van de assemblee. En het lesuur waar ik te laat kom is maatschappijleer. Prima toch. Klop, klop doe ik voorzichtig op de deur van het lokaal. Het blijft doodstil. Nog een keer, klop, klop, met mijn knokkels op de houten deur, nu iets harder. Ik wacht. En dan gaat de deur open, met een ruk, en het boze gezicht van de leerkracht maatschappijleer komt tevoorschijn. ‘Waar kom jij vandaan?’ dondert hij. ‘Je weet dat je niet meer naar binnen mag als je te laat komt!’ ‘Ja meneer,’ zeg ik met mijn keurigste stem, ‘maar ik heb iets voor u gebracht.’ Meteen houd ik het kaartje onder zijn neus. Hij herkent het wapen van Suriname en grist het uit mijn hand. ‘Hoe kom je daaraan?’ vraagt hij bars. Dan vertel ik dat ik zo geïnteresseerd was geraakt in DNA door de vorige les van zijn vak, dat ik op de fiets naar het Plein was gegaan om het gebouw waar vergaderd wordt, met mijn eigen ogen te zien. De leerkracht, maar ook het grootste deel van de kinderen in mijn klas kijken me met open mond aan. Ze kunnen hun oren en ogen niet geloven Dat ik dat zo maar gedaan heb in het vrije uur? Dat ik niet liever met de andere meiden heb rondgehangen? ‘Ja,’ zeg ik trots, ‘en die mevrouw heeft gezegd dat u alleen maar hoeft te bellen naar dat nummer daar. Dan krijgen we zo met de hele klas een afspraak voor een rondleiding.’ De klas begint te joelen. ‘Toe dan meneer, bel ze op, laten we er heen gaan.’ Hij kan nu niet meer boos zijn om mijn laat komen, dus ik glip gauw naar binnen en ga op mijn plaats zitten. Om de klas weer rustig te krijgen moet hij beloven dat hij werkelijk een afspraak zal maken voor een educatieve tocht naar DNA. De les is al bijna afgelopen, en er is weinig aandacht meer voor de gewone stof, die de leerkracht moest behandelen. Tot aan de bel wordt er verder alleen nog maar gepraat over DNA, de volksvertegenwoordiging, over hoe het vroeger was en hoe het nu is.

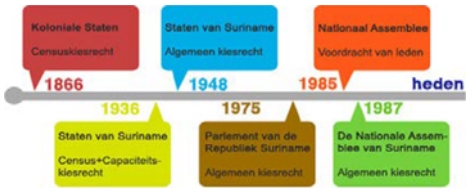

Na schooltijd kan ik bijna niet wegkomen. Mijn twee vriendinnen Santusha en Cindy willen weten of ik echt alleen maar uit interesse voor DNA naar het Plein ben gefietst. Ze denken dat er iets anders achter zit. Maar ik laat niets los. Dit geheime verhaal, en dan vooral deze jongen Jesse, houd ik voorlopig lekker voor mezelf. Dus ik houd vol dat

ik werkelijk geïnteresseerd ben in de volksvertegenwoordiging, in het gebeuren in DNA. ‘En bovendien,’ besluit ik om ze te overtuigen, ík had geen zin in dat gehang wat we altijd doen. Ik wilde er lekker even op uit, gewoon eens iets anders.’

's Middags, als we thuis zijn, vertel ik aan JJ en Dani hoe het was gegaan. Ze zijn blij dat Jesse nu weet dat zijn moeder en oma niet ongerust zijn. Maar ze vinden het nog veel beter dat ik zo vlot naar beneden en weer naar boven was gegaan. Dat springkelen spreekt ze erg aan, merk ik. Volgens Daniël, als Jesse flink blijft oefenen, lukt het hem straks vast wel om weer zelf naar boven te komen. ‘Was je op tijd terug op school, na je tussenuur?’ vraagt JJ. Als ik vertel van mijn bliksembezoek aan DNA, van het kaartje van de mevrouw, en van mijn excuus voor het laatkomen, kijkt hij me vol bewondering aan. ‘Cool,’ zegt hij trots, ‘cool hoor, grote zus van me.’

's Avonds in bed, voor ik in slaap val, denk ik terug aan het gesprek met mijn broertjes. Stel je voor dat hij, Jesse, werkelijk zo goed leert springkelen dat hij ineens weer boven is? Stel je voor dat hij weer op het Plein kan komen, dan gaat hij terug naar huis, naar Saramacca en dan zie ik hem waarschijnlijk nooit meer.... Of nog erger, stel dat hij zó goed kan springkelen dat hij in één keer weer in Saramacca is. Die educatieve tocht heeft dus haast, besluit ik!

De eerstvolgende les maatschappijleer is donderdag. Zodra de bel is gegaan en iedereen op zijn plaats zit, steek ik mijn vinger op. ‘Ja Mariëlla, wat is er?’ ‘Meneer, hebt u die mevrouw van de Assemblee al gebeld?’ ‘Ja, ik heb wel gebeld, maar ik krijg als maar de ingesprek toon,’ vertelt hij. ‘Zal ik weer een keer langsgaan?’ bied ik aan. Meneer vindt dat wel een goed idee, dan hoeft hij geen moeite meer te doen. Hij geeft me twee data op. De ene voor volgende week dinsdag en de andere voor de dinsdag een week later. Hij zal dan met zijn collega's regelen dat we een halve lesdag na de pauze hebben voor het bezoek aan DNA. In de pauze bel ik mama op en vraag of het goed is dat ik na school even vlug naar DNA op en neer ga om de opdracht voor maatschappijleer uit te voeren. Natuurlijk kan ze geen nee zeggen, maar ze voegt er wel aan toe: ‘Blijf niet te lang weg, want dan zijn je broertjes alleen.’

Ik denk niet dat ik ooit zo hard gefietst heb als die dag van school naar het Plein. Een paar keer hoorde ik auto's vals toeteren als ik vlak voor ze langs scheerde, schuin in de bocht. Maar het kon me niets schelen, ik wilde zo gauw mogelijk bij de tamarandel zijn.

Vlug zet ik mijn fiets neer, het slot erop, sleutel diep in mijn zak en hup, mijn hoofd tegen de bast. Een klein duwtje en ik vlieg naar binnen. Brammmm, boem, daar kom ik hard neer, plat om mijn bil. ‘Au, shit, shit shit.’ ‘Nou, nou, dat klinkt niet erg damesachtig,’ hoor ik een bekende stem zeggen. Van schrik kan ik niet netjes en damesachtig overeind komen en ik stuntel tot ik op mijn voeten sta, met een vuurrood hoofd van verlegenheid. Jesse vindt het wel leuk dat ik er weer ben, zegt hij, maar hij vraagt toch wat ik kom doen. Ik vertel het verhaal van de afspraak voor een educatieve dagtocht, die ik moet gaan maken en dat ik de gelegenheid aangrijp om hem een bezoekje te brengen; hij zal immers wel een beetje eenzaam zijn, als hij nooit bezoek krijgt. ‘En hoe gaat het met springkelen?

Oefen je flink en hoever kom je al?' informeer ik. Jesse vertelt dat hij wel elke dag een stukje hoger of verder komt, naar zijn gevoel, maar nog lang niet zo ver dat hij helemaal naar Saramacca terug kan.

'Hou me op de hoogte, alsjeblieft' zeg ik zo nonchalant mogelijk. 'Ik moet hier niet komen terwijl jij al weg bent, dan kan ik straks niet meer terug.' 'Nee, maak je niet druk, ik zal zorgen dat jij als eerste weet wanneer ik weg kan,' belooft Jesse. Ik kan niet lang blijven, want de afspraak voor het bezoek van mijn klas aan DNA moet ik nog maken, dus we praten maar even samen. Jesse vertelt hoe het boven in de vergaderzaal van DNA er aan toe gaat. 'Ik leer heel veel,' vertelt hij, 'over politiek en oppositie voeren. Eigenlijk vooral over hoe het niet moet, dat oppositie voeren.' Volgens hem is oppositie voeren iets dat de regering op het goede spoor moet houden, dat het reilen en zeilen in het land moet ondersteunen. Zo heeft hij het van zijn vader en zijn collega's begrepen. 'Ondersteunen,' zegt hij met nadruk. 'Niet alles afkraken, zoals nu steeds gebeurt. Of tenminste, zo lijkt het wel,' zegt hij een beetje aarzelend, bedachtzaam. En hij vervolgt: 'Ik denk dat wij een land in ontwikkeling hebben. Suriname. En voor het ontwikkelen van een land heb je iedereen nodig, echt iedereen!'

Ik heb nog nooit zo over politiek nagedacht, dus ik weet niet zo goed wat ik moet zeggen. Jesse zegt dat door het luisteren naar de DNA vergaderingen er een heel ander beeld ontstaat over politiek, over oppostie, regering, en vooral over DNA-leden. 'Toen ik verleden tegen je zei dat ik mijnbouw ga studeren, maar misschien van gedachten verander, bedoelde ik dat ik misschien wel politicologie ga doen, of sociologie.' Dat vertelt hij terwijl we teruglopen naar de open plek waar ik weer omhoog kan om uit de tamarandel op het Plein te komen. Voordat ik begin te klimmen, langs de boomwortels omhoog, pakt Jesse even mijn hand en zegt: 'Ik vond het fijn dat je even op bezoek kwam, hoor.' Dan doet hij zijn springkeltruc en sta ik weer boven, vlak bij mijn fiets die stevig op slot tegen de stam van de tamarandel staat.

Als ik bij het secretariaat van DNA kom, ben ik nog net op tijd. Het is drie uur en ze willen gaan sluiten. Gelukkig is die aardige mevrouw er zelf en ze herkent me. We maken een afspraak voor de eerstkomende dinsdag. Nu snel naar huis, anders zijn mijn broertjes werkelijk lang alleen. JJ en Daniël zijn beneden op het erf met de honden. Ze gooien een beetje verveeld met een bal heen en weer. We hebben er helemaal niet aan gedacht dat zij nog geen sleutel hebben van het huis. Ze konden niet naar binnen. ‘O sorry, sorry,’ zeg ik. Eerst zijn ze een beetje chagrijnig, maar ik vertel ze vlug wat ik gedaan heb na schooltijd en dat het mocht van mama. Dan vinden ze het ‘cool’ en willen ze alles horen. ‘Maar de volgende keer willen wij wél weer mee!’ verkondigen ze met nadruk.

Op het plein

Als ik vrijdagochtend op school kom loop ik eerst even naar kantoor om door te geven dat de afspraak met DNA is gemaakt voor dinsdag a.s. Nu kunnen de leerkrachten hun rooster zo aanpassen dat mijn klas na de pauze de rest van de dag weg kan voor het educatieve tochtje. En wie weet, misschien, heel misschien, vind ik wel een manier om snel even naar de tamarandel te ontsnappen en vlug naar beneden te springkelen om Jesse te bezoeken.

‘Ma, heb je dat gezien in de krant?’ Dani en JJ komen met een krant van gisteren bij mama. Ik ben met mama aan het koken. ‘Kijk nou even mama, dat is vast heel leuk.’ Mama kijkt vluchtig naar het stuk van de krant dat onder haar neus wordt gehouden. ‘Ja, leuk hoor,’ reageert ze flauwtjes. ‘Gaan we er heen morgen?’ vraagt Dani. ‘Ja mam, kom op, laten we gaan,’ wordt hij ondersteund door zijn broer. Nu wordt ik nieuwsgierig. Bij mijn broertjes is die eensgezindheid verdacht. Ik pak de krant en begin het stukje te lezen dat ze aanwijzen. Voordat ik twee, drie regels heb gehad krijg ik een gevoelige trap op mijn voet. ‘Au, stommerd,’ roep ik en wil direct terug trappen. ‘Ho, ho,’ begint moeder, maar ze hoeft al niets meer te zeggen, ik snap het al. ‘Sorry,’ zeg ik snel tegen de jongens en met mijn meest uitgestreken gezicht zeg ik tegen mama dat het inderdaad wel heel leuk is om naar die speciale kinderdagmarkt op het Plein te gaan morgen, zaterdag. ‘We hebben toch niets anders?’ voegt JJ er nog schijnheilig aan toe. ‘Nee, zegt mama, maar de hondenhokken moeten gewassen, het onderhuis geschrobd en de honden gebaad.’ Wij zijn het er direct over eens met z'n drieën; dat doen we 'smorgens vroeg wel. Zo gebeurd, toch. Mama belooft ons dat we dan naar het Plein gaan. Morgenmiddag al..., morgen is het zaterdag. En als we eenmaal op het Plein zijn, dan verzin ik wel iets om door de tamarandel naar beneden te gaan. Dan zal ik Jesse weer zien. Ik hoef niet tot dinsdag te wachten. Gelukkig maar, want ik heb zoveel vragen in mijn hoofd, die ik hem moet stellen. Eerst was ik alleen maar verbaasd over de ingang via de tamarandel, over de ruimte onder het Plein, onder het gebouw van DNA. Maar nu vraag ik me ook af hoe hij aan eten en drinken komt. En waar gaat hij baden? En wat doet hij al die tijd als er geen DNA-vergaderingen zijn om naar te luisteren?

Zaterdagmiddag als we op het Plein aankomen is het al flink druk. Het krioelt van de kinderen en het is een lawaai van jewelste. Ik zie mama met gefronst voorhoofd kijken naar alles wat er gebeurt. Ik weet dat ze niet van al die drukte houdt. Zeker niet in het weekend, dan is ze moe van de hele week werken en heeft ze ook het huishouden nog om te doen. Ik trek zachtjes aan haar arm: ‘Mam, zal ik op de jongens letten dan kan jij gewoon rustig iets voor jezelf doen.’ ‘O, Mariëlla, zou je dat willen doen?’ Ze kijkt me bijna ongelovig aan en ik zeg snel: ‘Ja hoor, makkelijk zat, hier op het Plein, genoeg te doen en ze kunnen nergens heen.’ ‘Dat is waar,’ vindt ook mama. We spreken een tijd af en ze geeft me wat geld om lekkers te kopen. Dan gaat ze weg en zijn wij met zijn drieën klaar voor het volgende avontuur. Tenminste dat dacht ik... ‘Zo, dat is mooi geregeld, joh!’ roept JJ als hij begrijpt dat we de

hele middag hebben om op het Plein te blijven. ‘Kom op Dani, naar de tamarandel!’ En weg zijn ze. Ik erachteraan natuurlijk. In die drukte verlies ik ze al gauw uit het oog. En ze zijn snel, die broertjes van me. Ik probeer te rennen zonder al te veel mensen en kinderen op de tenen te trappen, maar zij zijn veel vlugger. Gelukkig weet ik welke kant ze uitgaan, wat hun doel is. Als ik bij de tamarandel kom zie ik ze nergens, JJ en Daniël, er is geen spoor van ze te bekennen. Misschien zijn ze ergens bij een stand blijven staan; er is zoveel te zien, zo veel te doen. Ik loop een stukje terug in de richting van waar ik ben gekomen. Ik kijk bij elk kraampje. Ik probeer me te herinneren wat voor kleren de jongens aan hebben, welke kleur T-shirt. Hadden ze een pet op, of niet? Als ik me dat voor ogen kan halen is het makkelijker zoeken. Als ik weer op de plek ben waar mama ons alleen heeft gelaten, heb ik nog geen glimp van ze gezien. Ik keer weer terug richting tamarandel en eigenlijk begin ik al een beetje boos te worden. Ik was zo van plan om Jesse een bezoek te brengen, maar als ik niet weet waar mijn broertjes zijn, kan ik toch moeilijk ondergronds gaan... Nu ga ik de andere kant uit, voorbij de tamarandel in de richting van de Lim A Postraat. Maar ook daar vind ik mijn broertjes niet.’

Mariëlla, Mariëllaaaaa,’ hoor ik plotseling roepen. Ik blijf staan om te kijken waar die stem vandaan komt. In die drukte is het moeilijk om bekenden te herkennen, maar dan zie ik Cindy. Ze werkt zich door de menigte heen, tot we naast elkaar staan. ‘Joh, gezellig dat jij er ook bent’, begint ze. Maar ik val haar snel in de rede door te zeggen dat mijn twee broertjes weg zijn. ‘En ik heb nog wel zelf aangeboden om op ze te passen, hier op het Plein,’ besluit ik een beetje zielig. Natuurlijk vertel ik haar niet waarom ik dat zo vlot heb voorgesteld aan mijn moeder. Immers, Jesse van de tamarandel is nog mijn geheim. Nou ja, van mij en mijn broertjes dan. Alleen weet niemand dat ik een beetje verliefd ben op Jesse. Dat zal ik echt niemand vertellen, ook Cindy niet. ‘Ach, maak je niet zo druk,’ vindt Cindy, ze lopen echt niet weg, er is hier genoeg te doen.’ Ja, denk ik bij mezelf, genoeg te doen op het Plein en ook eronder... stel je voor dat ze zo snel waren dat ze al in de tamarandel zijn verdwenen voor ik daar aankwam. Dan zijn ze nu lekker met Jesse onder het Plein. Die gedachte maakt me woedend. Die rotjongens! Nu valt mijn hele plannetje in het water! Of zal ik ook naar beneden gaan? Razendsnel gaan de gedachten door mijn hoofd. Als ik ook in de tamarandel verdwijn en we kunnen niet terug, dan weet niemand wat er met ons is gebeurd, en dan... o nee, arme mama, daar moet ik niet aan denken. Als ik hier boven blijf moet ik afwachten tot die twee ellendige broertjes van me weer terug springkelen, als dat tenminste lukt. En als dat niet lukt dan zal ik mama moeten vertellen waar haar jongens zijn...

‘Hé kom op nou,’ hoor ik Cindy zeggen, ‘die jongens komen wel terecht.’ En dan vervolgt ze: ‘Doe nou niet zo saai, kom, laten we het Plein eens rond gaan. Er zijn leuke stands bij. En misschien zien dan ook je broertjes nog.’ Waarom ook niet. Hier blijven staan heeft weinig zin. Ik kan toch niets anders doen dan afwachten en intussen hopen dat de jongens niet te lang beneden blijven. Want inmiddels ben ik er wel zeker van dat JJ en Dani de tamarandel in zijn gedoken. Toen ik de vorige keer alleen was geweest, vonden ze dat al een heel ding, waar of niet.

Misschien begrijpt Jesse wel dat ik niet durf komen zo lang zij beneden zijn. Misschien wil hij mij ook wel graag zien en stuurt hij de jongens snel weer naar boven, zodat ik naar beneden kan. Wie weet. Samen met Cindy ga ik langs een groot aantal verschillende kraampjes en eerlijk gezegd vermaak ik me toch wel, ondanks de ergernis over JJ en Dani. Ver weg in mijn achterhoofd zit er ook een beetje ongerustheid. Stel je voor dat ze niet in de tamarandel zijn verdwenen, maar echt weg zijn, wat dan? 'Zo,' zegt Cindy na een poosje, 'voor mij is het genoeg geweest. Mijn geld is op en ik moet op tijd thuis zijn.' Met een brede zwaai van haar arm draait ze zich om en weg is ze. Typisch mijn vriendin Cindy, zo is ze er, zo is ze weg. Ik, wij, hebben nog en uur voordat mama ons komt halen. Die jongens moeten toch wel gauw tevoorschijn komen nu.

Ik slenter in de richting van de tamarandel. De menigte is niet meer zo dicht als vroeg in de middag en sommige kraampjes worden al opgeruimd. De mensen beginnen naar huis te gaan. Aan die kant van het Plein waar de tamarandel staat is het al aardig rustig, zo rustig dat ik wel even mijn hoofd tegen het gat in de bast durf drukken, zonder bang te zijn dat iemand me ziet. Ik verwacht het inmiddels bekende zachte windje te voelen, maar nee, deze keer wordt ik met kracht achteruit gegooid en ik val languit neer, half op het gras, half op de stenen. En er valt iets bovenop me, met een flinke smak. Dat zijn mijn broertjes; JJ en Daniël kwamen net omhoog op het moment dat ik naar beneden wilde kijken. Een paar mensen die net langsliepen vragen bezorgd: 'Hebben jullie je bezeerd? Een beetje voorzichtig doen hoor. Je kan zo naar terechtkomen.' Vlug verzeker ik hen dat we niets mankeren en dan lopen ze weer door. Ik wil de jongens eens flink de waarheid zeggen, maar veel kans krijg ik niet. Zij beginnen door elkaar te praten over Jesse, hun avontuur, Jaïr het toverpaard. Wat ik er het duidelijkste uit haal is: 'Jesse wacht op je beneden.' Natuurlijk wil ik naar beneden, we hebben nog een uurtje, maar kan ik die twee jongens wel alleen laten? 'Ja, schiet nou maar op, wij blijven hier in de buurt op je wachten,' vinden ze. En JJ voegt eraan toe: 'Zorg wel dat je op tijd bent vóór mama ons komt halen.' Dat laat ik me geen twee keer zeggen, weg ben ik, de tamarandel in.

Jesse en Jaïr

Hij staat op me te wachten. Wat is hij knap. Mijn hart klopt in mijn keel en ik voel dat ik rood wordt. Hij steekt precies op tijd zijn hand uit om me te ondersteunen als ik neer kom beneden, diep onder de tamarandel. Deze keer gaat het een stuk eleganter. We moeten er beiden om lachen, als we denken aan de vorige keer. 'Gezellig dat je er bent,' zegt Jesse. 'Ja nou, je hebt je anders ook best vermaakt met mijn broertjes,' zeg ik een beetje kattig.

'O, ben je chagrijnig?' vraagt Jesse. 'Ach nee, eigenlijk niet,' leg ik uit, 'maar ik was wel een beetje kwaad dat ze mij te vlug af waren. En eigenlijk was ik ook ongerust.' Jesse wil weten waarom ik ongerust was, dus zeg ik dat ik moest oppassen en ik vertel hem ook meteen maar van al de verwarrende gedachten over als, áls, het terugspringkelen niet zou lukken. 'O maar dat zal nooit gebeuren!' roept hij uit. 'Kijk maar eens achter je.' Vlug draai ik me om en daar staat het toverpaard Jaïr. De tovernaarsleerling, kleinzoon van de oorspronkelijke Jaïr. 'Aangenaam,' zegt het paard. 'Ik ben Jaïr en ik weet al wie jij bent, Mariëlla. Je broertjes waren hier; wat een kletskousen, zeg.' Hoewel hij gelijk heeft, maak ik hem toch duidelijk dat hij zo niet over mijn broertjes moet praten. Het zijn wel mijn broertjes, hoor. Jaïr bedoelt het niet kwaad, maakt hij me duidelijk. Hij houdt alleen wel van plagen, vertelt hij. Door de manier waarop die twee met elkaar omgaan, wordt me een hoop duidelijk. Ze plagen elkaar inderdaad constant. En Jaïr is degene die voor eten en drinken zorgt, dus Jesse komt niets te kort. Behalve springkelen heeft Jaïr als tovernaarsleerling ook al geleerd hoe je lekker eten tevoorschijn moet toveren. Nu begrijp ik meteen waarom JJ en Daniël zo lang wegbleven; ze hebben patat gegeten en ice-cream, ook popcorn had Jaïr erbij getoverd. 'En wat lust jij graag?' vraagt hij. 'Bakabana met pindasambal,' zeg ik zonder aarzelen. 'En daarna een grote ice-cream!' Ik was nauwelijks uitgesproken of het stond er al. Het ging zo snel dat ik niet goed kon zien wat er precies gebeurde. Jaïr kon me dat ook niet uitleggen. 'Als het zo makkelijk te verklaren was, dan kon toch iedereen het,' vond hij. 'En dan was meteen ook de lol eraf. Nu is toveren leuk en spannend, maar als iedereen het kan, net als fietsen bijvoorbeeld, dan wordt het zo "gewoon".'

Ik geniet van mijn lekkers en luister naar de gekheid van Jesse en Jaïr. Mijn ogen dwalen steeds naar Jesse. Ik denk dat hij ook vaak naar mij kijkt, want een paar keer ontmoeten onze blikken elkaar. Dat geeft me een vreemd gevoel, raar, een soort kriebelige buik krijg ik ervan. 'En baden dan?' vraag ik op een moment dat ik er even tussen kan komen, als Jaïr en Jesse elkaar eens even niet aan het plagen zijn. 'Hoe ga je baden, hier onder de grond?' Ze leggen me uit dat er in Suriname meer dan genoeg helder, schoon water is. Behalve onze grote rivieren en al die kreken, zijn er ook ontelbare bronnen, zelfs onder de stad. 'Nooit die vreemde, diepe, ronde gaten gezien in het wegdek?' vragen ze mij. Ja, inderdaad, die gaten zie je wel eens. 'Nou, dan zit er een bron onder, die langzaam de grond wegspoelt, wegzuigt, en dan komt er een gat in de weg.' 'Plek zat om te baden, dus!' vindt Jesse vrolijk. 'En al het

wasgoed wordt door Jaïr zo weer schoon getoverd.' Ik heb al een paar keer op mijn telefoon gekeken hoe laat het is. Ik moet zorgen dat ik bij de jongens ben voordat mama ons komt halen. 'Maak je niet druk,' vindt Jaïr. 'Ik zorg dat je op tijd boven bent.' Jesse wil even snel gan luisteren of er nog een DNA vergadering komt.

Hij vindt het onderwerp 'belangwekkend', zegt hij. 'Zeker weer zo'n woord dat je geleerd hebt van de DNA, "belangwekkend",' vraagt Jaïr plagend. Jesse geeft het toe, door te luisteren leert hij er woorden bij en het is leuk om die woorden te gebruiken. Maar het onderwerp dat hij bedoeld is echt 'belangwekkend,' het ging eerst over het ministerie van onderwijs. Daarvan kon hij wel wat begrijpen, immers hij is zelf VOJ student. Nu gaan ze verder in DNA met het ministerie van sociale zaken. Daarover had hij nooit nagedacht, nooit mee te maken gehad ook. Net zo min als ik. 'Maar,' vertelt Jesse, 'ik was laatst een heel eind gaan lopen, daar, die kant uit.' Hij wijst met zijn arm in de richting waar volgens mij Leonsberg ergens moet zijn. Maar dat is ver. 'Nee, niet zó ver ben ik gegaan, hoor.' Jesse bedoelt dat hij langs [of liever onder] Fort Zeelandia, Torarica en Eco Resort was gegaan en vlak daar ging hij even zitten, omdat hij moe was van het lopen. Toen hoorde hij mensen praten over 'die kinderen in die rolstoelen.' Hij was blijven luisteren en uit de gesprekken begreep hij dat het ging om bewoners van een tehuis, 'Betheljada'. Zo af en toe worden er enkele mensen in hun rolstoel geduwd naar het terras bij het zwembad van Eco Resort. Heel leuk van het hotel dat de gelegenheid wordt gegeven om gezellig een uurtje te komen ontspannen, vinden de hotelgasten en vindt ook Jesse. Het was de hotelgasten opgevallen dat de begeleiders niet altijd zo leuk tegen de mensen in de rolstoelen waren. En daarover dacht Jesse na, dat zou iets moeten zijn dat bij het ministerie van sociale zaken aan de orde komt. Ik vind het knap dat Jesse zo ver nadenkt. En ook Jaïr kijkt met bewondering naar Jesse. Maar dan is het tijd om te vertrekken. Jaïr heeft beloofd dat hij me op tijd terug springkelt. Nou, dat doet hij! Met een enorme vaart en een grote plof land ik naast de tamarandel. Als ik overeind krabbel, zie ik net mama's auto de Tamarindelaan langs het Plein indraaien. Ik ben precies op tijd. En ik heb veel om over na te denken.

'Hebben jullie het leuk gehad?' vraagt mama als we naar huis rijden. Snel gebaar ik naar mijn broertjes om niets te zeggen van de tamarandel en van Jesse en Jaïr. En ze zijn slim hoor, die broertjes van me. Ze vertellen van de verschillende stands waar ze zijn geweerst op het Plein. Ik vertel dat ik Cindy ontmoet heb en hoe gezellig dat was. 'Geen enkele keer gevochten, helemaal geen ruzie?' vraagt onze moeder met een dikke knipoog in de achteruitkijkspiegel. 'Nee hoor,' roepen wij in koor. Geen tijd voor, denk ik er achter aan. 's Avonds in bed kan ik niet in slaap komen. Ik moet maar steeds denken aan Jesse. Wat is hij knap en aardig en zo wijs. Al die opmerkingen van Jesse. Dat hij bewuster is gaan nadenken, belangstelling heeft gekregen voor politiek, oppositie. Ik vind het jammer dat hij onder de grond geen bereik heeft, geen verbinding met internet. Ik hoorde hem tegen Jaïr zeggen dat er vast wel sites zijn voor studenten. Maar zelfs Jaïr heeft geen internetverbinding kunnen toveren voor onder de grond. Wel fijn dat Jaïr zo vaak bij hem is, anders zou het heel saai worden voor Jesse. En dan zou hij ook verhongeren en vervuilen. Ik wou dat ik vaker naar hem toe kon gaan. Ik lig zo lang te woelen en te draaien tot ik hoor dat mama

naar bed gaat. Ze draait de lichten uit en doet de deur van haar kamer dicht. JJ en Daniël slapen natuurlijk al lang in hun eigen kamer. Zal ik uit bed komen en op de computer gaan? Het blijft doodstil in huis. Zal ik het wagen? Trouwens, wat kan me gebeuren? Waarom zou ik niet.....? Heel zachtjes ga ik naar de voorzaal. De computer staat op ‘stand by’ en is dus snel opgestart. Ik google even en zie al gauw dat er echt een enorme hoeveelheid geschikte sites zijn. Twee titels spreken me het meeste aan en die schrijf ik op: ‘Oppositie voeren is een kunst’ en ‘De mondige student’. Ze maken mij nieuwsgierig, maar ik durf niet veel langer op te blijven. In het computerlokaal of na schooltijd thuis kan ik altijd verder kijken. Ook vind ik nog even vlug dat het ministerie van sociale zaken drie doelgroepen heeft: kinderen en jeugd, seniore burgers en mensen met een beperking. Die laatste groep is natuurlijk van de kinderen in de rolstoelen waar Jesse het over heeft gehad, die van het tehuis, Betheljada. Zodra ik een kans vind om Jesse weer te ontmoeten zal ik hem de namen van die sites doorgeven. Ik voel me een stuk rustiger nu en kruip gauw in bed.

DNA en eronder

Dinsdag gaan we met de klas naar het DNA-gebouw. Vroeger was hier de Buiten Sociëteit 'Het Park'. Het oude Assemblee gebouw is jaren geleden afgebrand. Zo zonde, zo'n mooi oud gebouw. Alleen de stoep is er nog, die kun je zien in de Gravenstraat, op de hoek van de Grote Combé. Nou ja, de Gravenstraat, zo heette die eerst, in de koloniale tijd, hij heet nu anders. De regering heeft na die brand dit gebouw genomen voor de vergaderingen van de Assemblee en 'Het Park' staat nu met een nieuw gebouw aan de Kleine Combé. We zitten met de klas op de publieke tribune, de plaatsen waar de mensen mogen zitten als ze willen luisteren naar de openbare vergaderingen van DNA. Mijn hoofd is er niet helemaal bij, ik probeer een manier te vinden om nog naar de tamarandel te gaan om heel even bij Jesse te kunnen zijn. Zou hij nu ook luisteren naar de DNA vergadering? Zou hij zo dichtbij zijn, hier vlak onder mijn voeten? En toch onbereikbaar.

We horen ook over het jeugdparlement, dat jongeren zich kandidaat kunnen stellen en dat er ook op school gestemd kan worden op die kandidaten. Echt wat voor Jesse denk ik. Dat moet ik hem zo gauw mogelijk vertellen; kan hij jeugdparlementariër worden. Dan is de tijd om, we moeten terug naar school. Het laatste wat ik hoor is iets over een nieuw internationaal document over rechten van mensen met beperkingen. Ik schiet overeind. 'Wat was dat? Waar ging dat over?' vraag ik aan Santusha en Cindy. 'Nou, nou, niet zo opgewonden. Wat kunnen jou die gehandicapten schelen?' vraagt Cindy. 'Ja duh, het zijn ook mensen hoor.' Dat zegt Santusha. Een paar andere kinderen van de klas komen erbij staan en uit hun opmerkingen kan ik opmaken dat het gaat om een document over 'rights and dignity for persons with disabilities'[2]. Suriname heeft het document ook ondertekend. In Suriname spreken we al lang niet meer van gehandicapten. We praten over personen met een beperking. Dat klinkt veel mooier, dat geeft aan

2 *Op de website van DNA en van het Ministerie van Buitenlandse Zaken kun je heel wat vinden over dit onderwerp. Probeer ook een site van de Verenigde Naties.*

dat je de persoon voorop stelt, als persoon, als mens en dat geeft respect aan, respect voor die persoon. Dignity, waardigheid... ‘Niet zo ver van hier is een tehuis voor zulke mensen,’ vertel ik aan mijn klasgenoten. ‘“Betheljada”[3] heet het.’ Ik vertel wat ik van Jesse heb gehoord over de mensen in de rolstoelen, over de hotelgasten. ‘Als we een werkstuk moeten maken kunnen we dat als onderwerp nemen, “Betheljada”’ stelt Santusha voor. ‘Goed plan,’ vinden we allemaal.

De bus die ons terug naar school moet brengen staat al voor het gebouw te wachten. De chauffeur heeft haast. Hij moet schoolkinderen rijden, dus wil hij op tijd klaar zijn met ons. Ook onze leerkracht wil ons gauw in de bus hebben. Het lukt me niet om even weg te boren. Wat een teleurstelling! Zo dichtbij en ik kan niet eens even Jesse gaan zien. Het verkeer is druk in de stad, onze bus wringt zich met moeite tussen de aaneengesloten rij auto's die langs de Waterkant rijdt, richt Centrale Markt. Chagrijnig zit ik in de bus en luister met een half oor naar het geroezemoes om me heen. Naast me zitten Cindy en Santusha. ‘Joh, bijna had ik mijn agenda laten liggen in DNA.’ Dat is Cindy. ‘Maar je hebt 'm nu toch?’ Santusha klinkt rustig, geruststellend, maar ik spring zo wat een gat in de lucht. Dit is het! Dit is het idee dat ik nodig had! Zodra we bij onze school zijn en iedereen naar de fietsenhokken rent, pak ik mijn telefoon. ‘Mama, mam, ik ben mijn agenda vergeten bij DNA. Ik moet 'm even gaan halen, hoor. Ik kom zo gauw mogelijk naar huis.’ Ik geef mijn moeder geen gelegenheid om te protesteren. Gelukkig weet ze dat we vandaag met de klas een educatieve tocht gingen maken. Dus mijn smoes zal ze direct geloven. Daar is het weer, dat kriebelige, wiebelige in mijn buik, het is inmiddels een bekend gevoel. Ik weet nu wat het betekent als ik ergens lees of hoor over ‘vlinders in je buik.’

Ik fiets zo snel als ik kan van school weer terug naar het Plein. Met de fiets gaat het sneller dan met de bus in het drukke verkeer. Ik ben er zó en snel zet ik mijn fiets op slot naast de tamarandel. Ik duik zo vlug mogelijk het gat in en beland met een klap beneden. Even blijf ik versuft zitten. Ik zie Jesse nergens, misschien is hij nog bij de vergadering? Ik ren het pad af naar DNA. Ik weet nu de weg. Maar ook daar zie ik hem niet. Waar zou hij zijn? Ik ren weer terug. Langzaam voel ik angst opkomen. En ik voel me ook een beetje schuldig. Ik heb tegen mijn moeder gelogen en nu is het nog voor niets ook. Ik verlangde er zo naar om Jesse te zien, maar hij is er niet. En daar komt nog bij, hoe kom ik hier weer uit? Hoe kom ik naar boven? Kan ik alleen zo hoog klimmen zonder de springkeltruc van Jesse die me omhoog stoot? En mijn broertjes, die weten niet waar ik ben. En ze hebben geen sleutel van het huis. Ze moeten op het erf blijven tot ik ook thuis ben. Wat heb ik gedaan? De tranen springen in mijn ogen, de vlinders in mijn buik zijn tot rust gekomen. Ik voel nu ‘een brok in mijn keel,’ ook zoiets wat je leest in boeken, net als ‘met dicht geknepen keel van angst.’ Wat heb ik gedaan? Jesse is er niet, misschien is het eindelijk gelukt om terug te springkelen naar Saramacca? Maar hij heeft me beloofd dat hij zou laten weten als hij terug kon. Hij zou niet zomaar weggaan. En toch is hij weg. Hij is mij vast allang vergeten. Hij vond me immers toch een kleintje. Ik voel nu de tranen over mijn

3 *Bezoek de website van Betheljada eens*: www.betheljada.org

wangen stromen. Er zit niets anders op dan aan de klim naar boven te beginnen. Ik grijp de boomwortels die het dichtst bij zijn en trek me omhoog. Met moeite vind ik houvast voor mijn handen en steun voor mijn voeten. Heel langzaam kom ik hoger. Als ik naar beneden kijk zie ik dat ik nog maar nauwelijks opgeschoten ben. Als ik naar boven kijk lijkt het gat van de tamarandel nog eindeloos ver weg. Wat een stommerd ben ik. Hoe heb ik zo onnadenkend kunnen doen? De spieren in mijn armen en benen beginnen te trillen van inspanning. Ik kan bijna niet meer, maar ik ben er nog lang niet. Plotseling glijdt mijn rechterhand weg. Nu hangt bijna mijn hele gewicht aan mijn linkerarm. Ik kan mezelf niet houden en voel dat ik terug begin te glijden. Eerst langzaam, maar mijn voeten verliezen steeds meer grip en als maar sneller val ik terug, tot ik weer op de grond zit, diep in de tamarandel. Snikkend kruip ik rond, op mijn knieën. Wat nu? Ik zit hier gevangen. Hoe kom ik weer boven? En dat allemaal voor zo'n stomme knul...

'Moet je haar horen,' klinkt het ineens achter mij. Ik schrik me een ongeluk en spring overeind. O gelukkig het is Jaïr. Wat een opluchting! 'Wat zie jij er uit, zeg,' moppert het toverpaard. Jaïr kijkt me afkeurend aan en merkt dan dat ik gehuild heb. 'Ach dommy, kom maar hier,' zegt hij dan. Een beetje onhandig buigt hij zijn hoofd en drukt troostend en liefkozend zijn zachte neus tegen mijn wang. 'Je was bang hé,' fluistert hij. Ik kom weer tot rust en vertel dat ik bijna in paniek raakte. Ik vertel hem alles, van de smoes over mijn agenda, de leugen tegen mijn moeder, dat mijn broertjes alleen zijn en niet weten waar ik ben. 'Je bent verliefd!' Jaïr zegt het triomfantelijk. 'Je bent verliefd op Jesse.'

'Ja,' geef ik toe, 'maar nu is hij weg. Hij is me allang vergeten.' Jaïr vertelt dat Jesse inderdaad weg is. Nog maar net ook. Het gebeurde vlak na de vergadering van de DNA. Jaïr en Jesse waren nog even aan het oefenen met de springkeltruc en plotseling lukte het. 'Zomaar in een keer, tot in Saramacca!' Jaïr vertelt het juichend. Natuurlijk is hij blij en ik ben ook wel een beetje blij. Blij voor Jesse dat hij weer bij zijn eigen familie is. 'Maar jij vindt het niet leuk dat Jesse weg is?' informeert Jaïr. 'Want je bent verliefd!' Ja, dat is waar. 'Ik kan je troosten,' zegt Jaïr. 'Jij bent verliefd, maar Jesse heeft me een boodschap voor je gegeven. Misschien is hij ook wel een beetje verliefd op jou.' 'Een boodschap, kom op met die boodschap, zeg het dan.' Ik kan bijna niet wachten tot Jaïr vertelt waar het om gaat. Jesse heeft hem terug gestuurd. Jaïr alleen kan goed genoeg springkelen om nog een keer naar de tamarandel te komen. Samen met Jesse, dat durfden ze niet aan. Jesse is nu weer veilig thuis, maar Jaïr moest speciaal komen om aan mij te zeggen dat Jesse niet zo maar, achter mijn rug om verdwenen is. En het allerbelangrijkste; Jaïr heeft zijn email adres meegenomen en zijn telefoonnummer. Jesse heeft gevraagd of ik hem een mail stuur, zodat hij dan ook mijn adres heeft. En mijn telefoonnummer moet ik sturen. Dan kunnen we appen. 'En nu moet je naar huis, naar je broertjes,' besluit Jaïr. En met een zet van zijn hoofd en met behulp van de springkeltruc ben ik ineens weer boven op het Plein. Mijn fiets haal ik gauw van het slot en ik vlieg door de straten naar huis. Jesse heeft Jaïr het toverpaard speciaal gestuurd, zodat hij met mij in contact kan blijven! De vlinders zijn terug in mijn buik. Hij is me niet vergeten. En ik kan met hem emailen en appen. Jesse denkt wél aan me... ...